

Αρνούμε να ξεχάσω, του Γιώργου Χατζόπουλου από το ΚΘΒΕ στον Χορτιάτη

CULTURENOW / 26-08-2021 / 16:49

Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος παρουσιάζει, σε συμπαραγωγή με τον Δήμο Πυλαίας-Χορτιάτη, την παράσταση «Αρνούμε να ξεχάσω» του Γιώργου Χατζόπουλου, σε σκηνοθεσία Ελευθερίας Τέτουλα, στην Οικία Νταμπούδη, στον Χορτιάτη.

Athens Epidaurus
Festival 2021
1.6-10.10

Μια παράσταση αφιέρωμα στην ιστορία του **Ολοκαυτώματος του Χορτιάτη το 1944**, όταν 149 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους ύστερα από διαταγή των Γερμανών, ένα έργο – στοχασμός, για το πως η μαρτυρία μέσω του θεατρικού λόγου μπορεί ν' αφυπνίσει μνήμες, κτίζοντας γέφυρες ανάμεσα σε όσους θυσιάστηκαν και μαρτύρησαν κι εκείνων που απέμειναν να «μαρτυρούν», ένα διάβημα θεατρικής διαμαρτυρίας έναντι της βίας και του πολέμου, βασισμένη στο έργο του **Γιώργου Χατζόπουλου**, που σκηνοθέτησε η **Ελευθερία Τέτουλα** έρχεται από το **ΚΘΒΕ** να λάβει χώρα εκεί όπου διαδραματίστηκαν οι μελανότερες σελίδες της σύγχρονης ιστορίας για την πόλη της Θεσσαλονίκης, στην **οικία Νταμπούδη**.

— Όλα πρέπει να ειπωθούν. Και τι έγινε και τι δεν έγινε
—Κι η φρίκη;...

- Πώς να μιλήσεις για τη φρίκη;
- Πώς να μιλήσεις για τη ζωή;
- Και ποιος πρόδωσε και ποιος θυσιάστηκε
- Κι η φρίκη;...Πώς θα μιλήσεις
- Για τη ζωή.
- Θα μιλάω για όσα έγιναν ξανά και ξανά μέχρι
- Οι λέξεις να γίνουν άνθη! Και τ' άνθη να γίνουν ρόδια γλυκά σαν τη ζωή.

Σημείωμα Δημάρχου Πυλαίας-Χορτιάτη, Πρόεδρου ΠΕΔ Κεντρικής Μακεδονίας Ιγνάτιου Καϊτεζίδη

Το Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη είναι μνημείο της ιστορικής μας ταυτότητας. Στον δήμο Πυλαίας-Χορτιάτη, στον δήμο μας κάθε χρόνο τέτοια εποχή, αρχές του Σεπτεμβρίου, στη γέννηση του φθινοπώρου, απροσδιόριστα θαρρείς και χωρίς φανερό λόγο νιώθουμε όλοι μας μια θλίψη βαθιά, έναν κόμπο στον λαιμό, ένα σφίξιμο στην καρδιά... Κάθε χρόνο τέτοια εποχή, θυμόμαστε με οδύνη, φέρνουμε στη μνήμη μας το απάνθρωπο αποτέλεσμα ενός ακατανόητου, βρώμικου πολέμου, μνημονεύουμε την αριθμητική μιας ανθρωποσφαγής ανελέητης και άδικης. Την απερίγραπτη τραγωδία 149 αθώων θυμάτων κι ενός μαζικού εγκλήματος που άγγιξε το έσχατο όριο της ανθρώπινης βαρβαρότητας, τη μνήμη ενός ολοκαυτώματος, που χάραξε την ψυχή μας με το άγιο αίμα των μαρτύρων του. Το Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη είναι η κληρονομιά μας και η ιστορία του τόπου μας. Είναι η συλλογική μας συνείδηση και οι μνήμες του μαύρου χρονικού και του θανάτου. Θυμόμαστε τη θυσία, την αυτοθυσία, τη γενναιότητα και τον τρόμο, θυμόμαστε τους αδικοχαμένους δικούς μας ανθρώπους, τους συμπολίτες μας, τους ήρωες-μάρτυρές μας. Τα γεγονότα του Χορτιάτη δεν μπήκαν σε κανένα βιβλίο από αυτά που διδάσκονται τα παιδιά μας. Πουθενά δεν γράφτηκε πως χάθηκαν αυτοί οι 149 άνθρωποι. Άνδρες, γυναίκες, παππούδες, γιαγιάδες, αβάπτιστα βρέφη και παιδιά. Όλοι άμαχοι! Βιάστηκαν, σφάχτηκαν, ακρωτηριάστηκαν, βασανίστηκαν, κήκκαν από τους Ναζί του Σούμπερτ με παρανοϊκή βία, σαν να μην ήταν άνθρωποι. Το παράλογο μαζικό έγκλημα μπορεί κάποιος να θέλουν να το ξεχάσουν, η ιστορία όμως παραμένει ζωντανή. Σε πείσμα όσων επιμένουν πως ό,τι δεν γράφεται ξεχνιέται: νεκροί και ζωντανοί δηλώνουν «παρόντες» κάθε χρόνο την ίδια μέρα στο προσκλητήριο. Θα ζουν για πάντα μέσα στην καρδιά μας και θα κοιτούν κατάματα όσους και σήμερα καλύπτουν με τη σιωπή τους τη μαζική και αποτρόπαια σφαγή, ζητώντας τη λύτρωση και την ηθική τους δικαίωση...

ΜΗΝ ΧΑΣΕΙΣ!

Ιππείς, από τον Κωνσταντίνο Ρήγο στο Φεστιβάλ Δωδώνης

Το τραγούδι της κυρα-Δομνίτσας, από την Μαρία Μαγκανάρη στην GNO TV

**Athens Epidaurus
Festival 2021
1.6-10.10**

Σημείωμα Καλλιτεχνικού Διευθυντή ΚΘΒΕ Νίκου Κολοβού

Ένα θεατρικό μαρτυρολόγιο είναι η παράσταση Αρνόυμαι να ξεχάσω..

Μια βαθιά υπόκλιση στο πρόσφατο παρελθόν με την ελπίδα ποτέ ξανά στην ανθρωπότητα η επανάληψή του.

Πυρακτωμένες αλήθειες, που σήμερα και πάντα θα καίνε τα σωθικά μας...

Σαν φλόγες που δεν έφυγαν απ'τα μάτια όσων επιβίωσαν, ο τρόμος του πολέμου, οι ιαχές των αναπάντητων «γιατί», για τις θηριωδίες που αμαύρωσαν ψυχές και σώματα, για τις φρικαλεότητες που εγγράφηκαν κατάβαθα και μείναν πληγές ανοιχτές ίδιες αγιάτρευτες σιωπές...

Τί να μιλήσεις;

Πώς να ιστορήσεις;

Τί να θυμηθείς;

Τί να ξεχάσεις;

Η μνημοσύνη ωστόσο χρέος βαρύ από καιρό, για τους επίγονους κι όλους εμάς που στήσαμε ζωές και δράσεις με σκέψη, νόηση και βούληση ελεύθερη στον δικό τους βωμό...

Και να που τώρα ήρθε η στιγμή για τις στιγμές εκείνες...

Κι η άρνηση στη λήθη τους κραυγή μας... που θα φωτίζει το καντήλι της αυταπάρνης, του αγώνα, της αυτοθυσίας, της τιμής και της ελπίδας εκείνων που δεν δέιλιασαν μπροστά στο θάνατο για τη ζωή... Για έναν κόσμο δικαιότερο, λευτερωμένο από δυνάστες και δεινά, ουμανιστικό, προοδευμένο κι ειρηνικό.

Σημείωμα Αντιδημάρχου Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας Δήμου Πυλαίας-Χορτιάτη Βίκυς Κανέλλου

Πέρασαν 77 ολόκληρα χρόνια από εκείνο το ματωμένο Σάββατο του τελευταίου κατοχικού φθινοπώρου που Γερμανοί στρατιώτες επιτέθηκαν στο χωριό μας, στην κοινότητα του Χορτιάτη. Όρμησαν στους συμπατριώτες μας την ώρα που οι άντρες βρίσκονταν στα χωράφια χωρίς να κάνουν διάκριση στα μωρά, στα παιδιά, στις γυναίκες και στους ηλικιωμένους του Χορτιάτη. Επί ώρες βασάνιζαν και βίαζαν, ενώ ταυτόχρονα, σύμφωνα με τις μαρτυρίες, γλεντοκοπούσαν και διασκεδάζαν, αφήνοντας πίσω τους 149 ανθρώπους νεκρούς, 149 ψυχές ηλικίας από 2 μηνών έως 75 ετών. Ο Νίτσε είχε πει ότι «στον έρωτα και στον πόλεμο όλα επιτρέπονται». Δεν είναι όμως έτσι, υπάρχουν όρια τα οποία διέπει η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ο αυτοσεβασμός και η αγάπη για τον συνάνθρωπο. Μπορεί να μην επιλέγεις την εθνικότητα ή

της μέρας και αποτελεί φόρο τιμής για όσους χάθηκαν. Μέσα από την άριστη συνεργασία του Δήμου Πυλαίας-Χορτιάτη και του ΚΘΒΕ ταξιδεύουμε στο παρελθόν με όχημα τον πολιτισμό αρνούμαστε να ξεχάσουμε και δίνουμε υπόσχεση τόσο σε εμάς όσο και στα παιδιά μας ότι θα συμβάλλουμε με όλες μας τις δυνάμεις να μην επαναληφθούν θηριωδίες.

Σημείωμα Συγγραφέα Γιώργου Χατζόπουλου

Το Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη είναι μια ανθρώπινη τραγωδία. Η τραγωδία αυτή, όπως και κάθε τραγωδία, δεν πρέπει να μένει θαμμένη. Η ιστορική άγνοια και η αμνησία τέτοιων γεγονότων θρέφει την αδράνεια και την ανοχή του σύγχρονου ανθρώπου απέναντι στις μορφές βίας και πολέμου που μαίνονται αυτή τη στιγμή στον πλανήτη. Η μνήμη αυτών των γεγονότων δεν είναι μια ιδέα ή ένα αντικείμενο. Είναι μια σχέση μεταξύ αυτών που έφυγαν και αυτών που ζουν, μεταξύ αυτών που μαρτύρησαν και αυτών που μαρτυρούν.

Από τη στιγμή που ανατέθηκε η συγγραφή του κειμένου αυτός ήταν ο στόχος μου. Να δημιουργήσω ένα «μνημείο» για το Ολοκαύτωμα (με λέξεις, με εικόνες, με ήχους), και ταυτόχρονα μία «δια-μαρτυρία», (δηλαδή μια διαμεσολαβημένη μαρτυρία) για την ανθρώπινη αγριότητα. Έσκυψα πάνω από τις συνθήκες που γέννησαν αυτό το τρομερό γεγονός και κυρίως πάνω από την εμπειρία αυτών που το υπέστησαν. Διάβασα απομνημονεύματα και μαρτυρίες, είδα τηλεοπτικές συνεντεύξεις, επισκέφτηκα τον Χορτιάτη, πήγα στον φούρνο του Γκουραμάνη, τριγύρισα στα σοκάκια του χωριού, και προσπάθησα να μπω στη θέση τους, να καταλάβω τον πόνο, την απώλεια, τη φρίκη, να καταλάβω τι σημαίνει να είσαι μάρτυρας.

Παράλληλα, μελέτησα ιστορικά και πολιτικά κείμενα που γράφτηκαν για το Ολοκαύτωμα και αντιλήφθηκα πως πολιτικές σκοπιμότητες άλλες φορές υποβάθμιζαν ή αποσιωπούσαν κάποια γεγονότα, ενώ άλλες φορές ανεδείκνυαν και γιγάντωναν κάποια άλλα. Ωστόσο, δεν με ενδιέφερε και δεν στάθηκα καθόλου σ'αυτή τη διαχείριση των γεγονότων. Από την αρχή με ένοιαζε και με νοιάζει το «Αρνούμαι να ξεχάσω» να είναι μια πανανθρώπινη καταγγελία για τη βία και ταυτόχρονα ένας αισιόδοξος ύμνος για τη ζωή και το μέλλον.

Κι όπως λένε και οι μάρτυρες και στο τέλος του έργου:

«Θα μιλάω για όσα έγιναν ξανά και ξανά μέχρι τα κλάματα να γίνουν τραγούδια και τα τραγούδια να γίνουν χοροί! Να χορεύουν οι νέοι με τους γέροντες μαζί. Θα μιλάω για όσα έγιναν ξανά και ξανά μέχρι οι αποθαμένοι ν'αναπαυθούν. Μέχρι οι αποθαμένοι

Σημείωμα Σκηνοθέτη Ελευθερίας Τέτουλα

Η παράσταση δεν είναι μόνο μία μαρτυρία-καταγγελία για το Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη, είναι μία καταγγελία ενάντια σε όλα τα ολοκαυτώματα που συνέβησαν στην Ελλάδα, στην Ευρώπη, στον κόσμο ολόκληρο κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, αλλά και γενικότερα μια καταγγελία ενάντια στη βία και στον πόλεμο. Θέλαμε να περάσουμε το μήνυμα πως αφού εκείνοι που βίωσαν στο μεδούλι τους την απάνθρωπη όψη του πολέμου βρήκαν τη δύναμη να συνεχίσουν τη ζωή τους, πρέπει και εμείς να κάνουμε το ίδιο. Η ιστορική μνήμη δεν είναι για να εξαγριώνει, να θυμώνει, για να ζητάει εκδίκηση, ούτε να απελπίζει για το μέλλον του ανθρώπου, αλλά για να βοηθάει στην κατανόηση, στην αποδοχή, γιατί όχι και στη συγχώρεση και τέλος για να ενθαρρύνει, για να δίνει ελπίδα για ζωή. Θέλαμε η παράσταση να είναι μία γροθιά στο στομάχι, γιατί πιστεύουμε πως μόνο έτσι μπορούμε να αφυπνίσουμε τον σημερινό άνθρωπο απέναντι στις θηριωδίες και στις βιαιότητες που συμβαίνουν αυτή τη στιγμή σε διάφορα σημεία του πλανήτη, και πως όλοι οφείλουμε να είμαστε σε εγρήγορση, σε ετοιμότητα. Υπάρχει καλύτερος τρόπος για να διαχειρίζεσαι σαν έθνος την ιστορική σου μνήμη παρά την τέχνη; Η ιστορία μας είναι πάντα εκεί και μας περιμένει να αναμετρηθούμε μαζί της ερμηνεύοντάς την ξανά και ξανά. Ευχαριστώ θερμά όλους τους συνοδοιπόρους σε αυτή την παράσταση.

Συντελεστές

Σκηνοθεσία: **Ελευθερία Τέτουλα**
Σκηνικά αντικείμενα- Κοστούμια: **Μαρία Καβαλιώτη**
Μουσική: **Ηρακλής Παναγόπουλος**
Φωτογράφιση παράστασης: **Τάσος Θώμογλου**
Σχεδιασμός δημιουργικού: **Σιμώνη Γρηγορούδη**

Παίζει βιολί επί σκηνής ο **Ηρακλής Παναγόπουλος**

Διανομή με σειρά εμφάνισης:

Μάρτυρας 1: **Εύη Σαρμή**

Μάρτυρας 2: **Ελευθερία Τέτουλα**

Μάρτυρας 3: **Στέφανος Χαράσης Παναγόπουλος**

